

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti
9/2020

Risto Hoikkanen
toiminnanjohtajaksi

Pyörällä Turun saaristossa

Sisältö

Pääkirjoitus.....	3
Kuurosokean kohtaamisen näyttö mittaa osaamista.....	4
Risto Hoikkanen toiminnanjohtajaksi.....	7
Muutoksia aluepalveluissa.....	7
Saavutettavuusopintoja Tampereella.....	8
Lasse aloitti tiedotustyöntekijänä.....	9
Koronaviruksen vaikutus kuurosokeiden arkeen eri maissa.....	11
Pyöräreissulla Turun saaristossa.....	14
Ilmoitukset.....	17

Etukansi: Sanna Paasonen teki pyöräilyretken Saariston Rengastiellä. Kuva Houtskararin puolelta. Lisää matkasta s. 14. Kuva: Satu Kankaanpää.

Takakansi: Auringonlasku Eräjärvellä. Kuva: Jaakko Evonen.

Tuntosarvi

46. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija

Suomen Kuurosokeat ry

Levikki

600

Taitto

Heidi Häyrynen

Päätoimittaja

Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta

Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. 9 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat

puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika

ma–pe klo 9.00–15.00

Painopaikka

Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivulla www.kuurosokeat.fi.

Yksilöllisiä kohtaamisia

Kuulonäkövammaisista käytetään usein lyhyttä nimeä "kuurosokea", vaikka kohderyhmästämme suurin osa näkee tai kuulee apuvälineillä. Aistivammojen taustalla on erilaisia diagnooseja, mutta yhä useammin myös ikä. Moni tuntee vanhuksen, joka on saanut kuulolaitteen ja lukulasit, mutta ei silti kuule tai pysty lukemaan. Usein kyse on siitä, ettei kuulokojetta osata huoltaa eikä patteria vaihtaa, tai on jäänyt väärä ohjelma kojeeseen päälle. Silmälasit eivät auta, koska hämäränäkö on heikentynyt entisestään, ja tarvittaisiin valolla varustettu suurenuslasi.

Kuuroina ja vaikeasti kuulovammaisina syntyvistä lapsista implantoidaan yli 90 %. Sisäkorvaistute tuo useimmille ikätasoisien sanavaraston. Perheestä riippuu, otetaanko viittomakieli tai viitottu puhe käyttöön. Eri tavalla vammaiset lapset integroidaan tavalliseen peruskouluun, ja erilaiset apuvälineet ja tukipalvelut ovat osa normaalia arkea. On kuitenkin joskus rankkaa olla se ainoa erilainen ryhmässä.

Järjestökentällä useampi järjestö mainitsee kohderyhmäkseen myös kuurosokeat. Palvelujemme piiriin tullaankin usein jonkun muun järjestön kautta: monet Usherin syndroomaa sairastavat ovat ensin Kuuloliitossa

tai Kuurojen Liitossa ja vasta näköongelmien vaikeutuessa tulevat Näkövammaisten Liiton tai meidän piiriin.

Kuulonäkövammaisilla on samoja apuvälineitä käytössään kuin kuulotai näkövammaisilla. Käyttötapa saattaa kuitenkin olla erilainen, samoin apuvälineen käytön opettelu ja tarpeet lisäapuvälineisiin.

Toimintaryhmissämme tavallista on monikielisyys: on viittomakieltä ja viitottua puhetta taktiilisti tai kaventu-neeseen näkökenttään, on puhetta ja sosiaalishaptista viestintää. Tämä heterogeenisyys tarkoittaa, että jokaisessa ryhmässämme on osattava ottaa huomioon yksilö ja hänen henkilökohtainen tilanteensa juuri nyt ja näissä olosuhteissa. Olen useasti väittänyt, että Kuurosokeiden Toimintakeskukselle voi laskeutua alus Marsista, ja me osaamme kommunikoida heidän kanssaan. Pian 50 vuotta toimineen yhdistyksemme toiminnan lähtökohta on katsoa juuri yksilöön. Herkkyys tähän on yhteisön sisällä syntynyt tapa kohdata toinen ihminen. Yksilön ehdoilla lähdetään tarjoamaan toimintaa, kursseja, kuntoutusta ja vertaistukea.

Milla Lindh, järjestöohjaaja ■

Kuurosokean kohtaamisen näyttö mittaa osaamista

Teksti ja kuva: Heidi Häyrynen

Suomen Kuurosokeat ry:n kaikki yli vuoden töissä olleet työntekijät suorittavat kuurosokean kohtaamisen näytön.

Näytön avulla työnantaja ja työntekijä saavat tietää, miten hyvin työntekijä osaa kohdata kuulonäkövammaisen henkilön. Lisäksi työntekijä saa tietoa, mitä taitoja hän hallitsee ja mitä pitäisi vielä opetella. Näyttö on osa yhdistyksen työntekijöiden kouluttamista ja osaamisen varmistamista.

Kehitetty kuurosokeiden aloitteesta

Kommunikaatiopäällikkö **Riitta Lahtinen** kertoo, että kuurosokean kohtaamisen näyttö on alun perin kehitetty kuurosokeiden omasta aloitteesta.

– Kentältä tuli toive, että olisi hyvä tarjota työntekijöille kommunikaatiokoulutusta ja että osaamista arvioitaisiin. Työntekijöillä olisi standardoitu perustaso. Ennen on ollut viittomakielen a- ja k- taso, mutta niitä ei ole

enää mahdollisuus suorittaa. Tuli esille, että työntekijöiden kommunikaatiossa a- ja k -taso eivät ole riittäviä, vaan kohtaamiseen tulee paljon muitakin asioita, kuten opastusta ja tilan hallintaa. Pitäisi osata kertoa kuka on tilassa ja missä ollaan.

Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiotyöryhmä on kehittänyt kuurosokean kohtaamisen näytön ja määritellyt hyväksyntään vaadittavan kommunikaation taitotason. Näytön kehittämisessä on myös konsultoitu kuurosokeita. Järjestön hallitus on hyväksynyt näytön käyttöönoton vuonna 2014.

Panostus työntekijöiden osaamiseen

Ennen näyttöä yhdistys perehdyttää uusia työntekijöitä viittomakieleen ja kuurosokean kohtaamisen perusasioihin. Koulutuksissa opiskellaan vuoden aikana muun muassa sormittaminen, suuraakkoset, opastus, suuntien näyttäminen, kuvailu ja yhdessä toimiminen. Myös yhdistyksen verkkosivuilla on opiskeltavaa materiaalia kaikkien saatavilla.

Lahtisen mielestä on hienoa, että työnantaja haluaa panostaa työntekijöihinsä.

– On positiivista, että organisaatio haluaa kehittää ja antaa työntekijöilleen mahdollisuuden. Tämä on yksi laatuksymys.

Tähän mennessä näyttöjä on otettu vastaan yhteensä 87. Vuosittain

näytön suorittaa yleensä 5–6 työntekijää.

Yksilöllistä palautetta

Varsinainen näyttötilaisuus koostuu toiminnallisesta kuulonäkövammaisen henkilön kohtaamisesta. Sen vastaanottamisesta vastaa kommunikatiivityöryhmä ja tehtävään koulutettu kuulonäkövammaisen.

Talous- ja hallintopäällikkö Janika Lanne (kuvassa keskellä) suoritti kuurosokean kohtaamisen näytön. Näytön vastaanottivat Sanna Nuutinen (oikealla) sekä Merja Kovanen (vasemmalla).

– Kuurosokea on se, joka arvioi sen sisällön siitä, mitä tapahtuu, mikä on selkeää, miten on huomioitu kuuleminen ja näkeminen ja kuurosokeus siinä tilanteessa, miten toimii. Työntekijä tulee perässä ja havainnoi kokonaisuuksia. Hän katsoo, mitä siinä laajemmin tapahtuu, ja tekee muistiinpanoja.

Näytössä havainnoidaan kommunikaation osa-alueita muun muassa kontaktin muodostamista, opastuksen ja kuvailun perusasioita sekä vuorovaikutteisuutta. Lisäksi arvioidaan taktiilien perusmenetelmien osamista sekä työntekijän oman ilmaisun selkeyttä.

Kohtaaminen arvioidaan tuloksella hylätty tai hyväksytty. Myös lisäperehdytystä tai uudelleen näyttöä voidaan edellyttää. Arviointi pohjautuu näytön vastaanottajien havainnointiin sekä näytön antajan itsearviointiin. Lopuksi käydään yhteinen keskustelu. Lahtinen pitää näyttöä hienona mahdollisuutena saada yksilöllistä palautetta.

– Voit näyttää mitä osaat. Saat palautteen turvallisesti työntekijältä ja kuurosokealta. Voit kertoa, miksi teit jotain. Saat palautetta, missä voit kehittyä. Saat ajan ja paikan itsellesi, missä olet hyvä ja onnistuit.

Hyödyttäisi myös kuurosokeita

Kuurosokeiden kohtaamisen näyttö on Suomessa ainutlaatuinen. Sen

pohjana on tutkimus ja vahva kokemus. Lahtinen kehittäisi jatkossa näyttöä siten, että sitä tarjottaisiin laajemmalle kohderyhmälle. Osaamisen testaus voisi kiinnostaa muualakin kuurosokeiden parissa työskenteleviä. Samoin kuulonäkövammaiset hyötyisivät kommunikaatiokoulutuksesta ja näytöstä. Kuurosokea saisi tietää omat osaamisalueensa. Hän hahmottaisi, mitä kaikkia osa-alueita kommunikaatioon kuuluu ja miten vaikka opastus voisi mennä paremmin.

– Kuurosokea on oman alansa asiantuntija. Hänelle tulisi uusia ideoita omiin toimintoihin. Hän saisi taitoja, miten ohjata omassa arjessaan toisia.

– Myös uusille kuurosokeille voisi tarjota eri mahdollisuuksia, mitkä heille sopivat. Toinen ryhmä olisivat muutostilanteissa olevat, kun kuulo ja näkö jostain syystä heikkenevät. Kun kuulo heikkenee, jos vaikka alkaa tarvitsemaan taktiileja menetelmiä. Tai muutostilanteissa perheenjäsen tai avustaja olisi koulutuksessa. Esimerkiksi jos näkö heikkenee, miten mennään portaissa, ovissa tai bussissa. ■

Risto Hoikkanen toiminnanjohtajaksi

Palvelujohtaja **Risto Hoikkanen** on nimitetty Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnanjohtajaksi. Toimi alkaa 1.1.2021, ja se on viiden vuoden määräaikainen.

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus on päättänyt yhden johtajan organisaati-orakenteesta. ■

Muutoksia aluepalveluissa

Marianne Ojanen siirtyy 1.9.-31.12.2020 väliseksi ajaksi Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopalvelujen työntekijäksi.

Kommunikaatiopalvelut tarjoaa neuvontaa, ohjausta ja opetusta kommunikaatioon, varhaiseen vuorovaikutukseen ja tulkkaukseen liittyvissä kysymyksissä. Opetus- ja ohjauspalvelut suuntautuvat koko Suomen alueelle, eri ikäisille kuurosokeille, kuulonäkövammaisille henkilöille, heidän omaisilleen ja lähiyhteisölle sekä heidän parissa työskentelevälle henkilöstölle.

Ojasen puhelinnumero pysyy samana: 040 7502715, marianne.ojanen@kuurosokeat.fi.

Aluepalveluissa Ojasen sijaisuutta hoitavat:

Harri Peltola, puhelinnumero 040 505 4683, syntymästään kuurosokeat, aistimonivammaiset

Minna Tihinen, puhelinnumero 040 587 0259, Kanta-Häme (kuurosokeutuneet aikuiset). ■

Saavutettavuusopintoja Tampereella

Teksti: Jaakko Evonen

Tampereen yliopistolla on alkamassa kansainvälinen saavutettavuuteen keskittyvä opintokokonaisuus (englanniksi Accessibility in Digital Society). Sen tavoitteena on antaa lisätietoa saavutettavuudesta sellaisissa ympäristöissä, jossa sen merkitys on suuri.

Opintoihin voi hakeutua täydennyskoulutuksen kautta. Aluksi opintoja tarjotaan englanniksi. Koulutus on osa Tampereen yliopiston jatkuvan oppimisen digipilotteja. Sen pääjärjestäjinä ovat Tampereen yliopiston ihmisen ja teknologian vuorovaikutus sekä käännös- ja kielitieteet.

Saksan kieli, kulttuuri ja kääntäminen -opintosuunnan vastuhenkilö **Maija Hirvosen** mukaan opintokokonaisuuden kehittäminen alkoi reilu vuosi sitten. Yliopiston ulkopuolisiin tahoihin on oltu yhteydessä pitkin prosessia. Nyt kesällä järjestettiin opintoihin liittyvä keskustelutilaisuus.

– Tilaisuudessa oli runsaasti osallistujia, ja sen tiimoilta perustettiin Saavutettavuusverkosto sekä sähköpostilista, jossa toimijat ovat mukana.

Toimijoina on mm. tutkijoita, järjestöjä, media- ja teknologiayhtiöitä sekä konsulttipalveluyrityksiä, kertoo Hirvonen.

Hirvonen pitää järjestöpuolen merkitystä tärkeänä opintokokonaisuudelle. Tavoitteena on, että järjestöjä osallistuisi sen käytännön toteuttamiseen. Jopa opetukseen voisi tulla mukaan esimerkiksi käyttäjiä ja palveluntuottajia.

Hirvonen nostaa esille Suomen Kuurosokeat ry:n roolin koulutuksessa.

– Suomen Kuurosokeat ry on ollut mukana koulutuksen suunnittelussa, ja käsittääksemme järjestö on kiinnostunut toimimaan aktiivisesti myös jatkossa.

Koulutus on otettu Hirvosen mukaan ilolla vastaan Tampereen yliopistolla ja ammattikorkeakoulussa. Myös muualla on herännyt kiinnostusta.

– Nyt kun julkiset tahot ovat velvollisia toteuttamaan saavutettavia palveluita, koulutuskokonaisuutemme kiinnostaa myös korkeakouluja, ja meitä on myös konsultoitu asiassa. Olemme ikään kuin pioneereja tässä monessa mielessä.

Yliopistolla on järjestetty lisäksi ke- sällä aihepiiristä johdantokurssi. Sen toteuttamisessa oli mukana yliopis- ton tutkimus- ja kehitysyksikkö TAC- CU, joka keskittyy saavutettavuuteen liittyviin asioihin.

– Kurssilla on yli 30 osallistujaa ja monesta eri maasta. Opiskelijat ovat kovin kiinnostuneita ja aktiivisia.

TACCU:n yhteistyö opetuksen järjestä- misessä on onnistunut erinomaisesti, Hirvonen kiittelee.

Koulutuksesta ja koulutusten digi- piloteista saa lisätietoja Tampereen yliopiston verkkosivuilta osoitteesta www.tuni.fi. ■

Lasse aloitti tiedotustyöntekijänä

Teksti ja kuva: Heidi Häyrynen

Suomen Kuurosokeat ry:llä aloitti elo- kuussa uutena tiedotustyöntekijänä **Lasse Laht**. Hän työskentelee mää- rääkautena vuoden ajan. Järjestö sai tiedotustyöntekijän palkkaamiseen avustusta sosiaali- ja terveysministe- riön Paikka auki -avustusohjelmasta. Ohjelman avustuksia hallinnoi sosiaa- li- ja terveysjärjestöjen avustuskes- kus (STEA).

Työ alkoi käytännön asioihin perehty- misellä ja ihmisiin tutustumisella.

– Ensimmäinen päivä, vaikea kuvail- la, mutta varmaan mukava työ on

tulossa. Odotan, että on paljon töitä, hän kertoo tunnelmiaan.

Laht on valmistunut datanomiksi Tampereen ammattikoulusta, ja häntä kiinnostavat erityisesti tietokonetyöt. Hänen äidinkieltensä on viittomakieli.

Suomen Kuurosokeat ry:llä Laht kerää, tallentaa ja luettelee järjestön kulttuu- ri- ja historiatietoa tietokoneella KO- HA-kirjastojärjestelmään. Hän auttaa myös viestintätehtävissä, tekee haas- tatteluja muistitiedon tallentamiseksi ja toimii kirjastonhoitajana.

Lahtin työpiste sijaitsee järjestön kes- kustoimistolla Tampereella. Kuu- rosokeiden Toimintakeskuksella si- jaitsee myös Kansallinen kuuroso- keusalan kirjasto. Sinne on koottu

kuurosokeusalan kirjallisuutta, yhteisön historiaa ja kulttuuria sekä kuurosokeiden itse kirjoittamaa kirjallisuutta. Aineistoon kuuluu kirjojen lisäksi lehtiä, video- ja äänilevyjä sekä pistekirjoja. Käsikirjasto on avoin kaikille kiinnostuneille.

Suomen Kuurosokeat ry:n toiminta on Lahtille ennestään tuttua, sillä hänellä on itsellään Usherin syndrooma, joka aiheuttaa kuulonäkövamman. Laht on ollut mukana esimerkiksi nuorten toiminnassa, leireillä ja pilkkikisoissa. Tampereen toimipisteellä hän on vierailut monta kertaa.

– Olen käynyt vanhempien kanssa Kuurosokeiden Toimintakeskuksella lapsesta pitäen.

Laht on toiminut aiemmin kaksi vuotta viittomakielisen yhteisön TammerSignin varapuheenjohtajana ja puheenjohtajana. Vapaa-aikaan kuuluu myös kuntosalilla käynti.

Kirjaston yhteystiedot

Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere
sähköposti: kirjasto@kuurosokeat.fi
puhelinvaihte 040 778 0299
aukioloajat: arkipäivisin 11.30–13.00
kuurosokeat-kirjasto.kuurosokeat.fi/■

Lasse Lahtin vahvuuksia ovat hyvät tietotekniikkataidot. Hän on koulutukseltaan datanomi.

Koronaviruksen vaikutus kuurosokeiden arkeen eri maissa

Koonti: Jaakko Evonen
Kuva: Riitta Lahtinen

Kansainvälisen kuurosokeusalan työntekijöiden järjestön (DbI) webinaari järjestettiin kesäkuussa. Siinä kuultiin, millaisia erilaisia ratkaisuja kuurosokeat, heidän lähipiirinsä ja kuurosokeiden kanssa työskentelevät ovat keksineet helpottaakseen selviytymistä koronaviruksen mullistaneessa arjessa. Seuraavassa on poimintoja webinaarin sisällöstä maittain kommunikaatiopäällikkö **Riitta Lahtisen** raportin pohjalta.

Australia

Maan tilanteesta kertoi Australian kuurosokeiden yhdistys. Nykyisin kirjoitustulkausta ja etäkokousohjelma Zoomia käytetään aiempaa enemmän. Kuurosokeille on tarkoitus kertoa lisää teknologisista ratkaisuista ja ohjata heitä hyödyntämään enemmän haptiikkaa ja sosiaalishaptista menetelmää.

Kuurosokeita auttavia palvelukeskusten työntekijöitä on tuettu. Heillä on tärkeä tehtävä kuurosokeiden arjessa, kuten koronatesteihin ohjaamisessa ja

ruoan ja lääkkeiden saannin varmistamisessa. Työntekijät hyödyntävät puhelinta, tekstiviestejä ja chat-keskusteluja. Sairaalapaketteja on tehty valmiiksi, ja niissä on tietoa asiakkaan kommunikointimenetelmistä, allergioista ja lääkkeistä. Pakettia voidaan käyttää, jos asiakas joutuu sairaalaan. Osa on saanut käyttöönsä iPad-taulutietokoneen vaikkapa ruokaostosten tekemiseksi verkossa.

Keski-Australiassa toimivassa Stockton Centre -instituutiossa on opeteltu taktiileja kommunikointitapoja ja muutakin tietoa kuurosokeudesta. Tämä on osaltaan mahdollistanut yhteydenpidon yksikön ja pienkotien kesken. Yhtenä isona tavoitteena oli antaa kuurosokeille käsitys ulkopuolisesta maailmasta. Lisäksi käyttöön on tullut teknisiä ratkaisuja, kuten iPadit ja Zoom-kokoukset.

Irlanti

Anne Sullivan -keskuksessa on noudatettu koronarajoituksia. Tämä on näkynyt vierailukieltoina. Tietoa on annettu kuurosokeille asukkaille heidän omilla kommunikointimenetelmillä. Muualla asuvat kuurosokeat ovat saaneet tukea internetin kautta.

Hollanti

Syntymästään kuurosokeiden vanhemmat ja ammattilaiset ovat saaneet paikalliselta yliopistolta koulutusta ja tietoa, kuinka syntymästään kuurosokeiden kanssa toimitaan. Apuna ovat olleet videot, mikä on mahdollistanut etäopiskelun. Aihepiirit ovat liittyneet esimerkiksi varhaiseen vuorovaikutukseen ja taktiilikommunikaatioon.

Intia

Sense-järjestö on kertonut kuurosokeuteen liittyvistä asioista ammatti-ihmisille. Korona on aiheuttanut köyhille perheille ongelmia. Uhkana ovat olleet esimerkiksi vähäiset kontaktit ja puutteelliset tiedot kuurosokeudesta. Monet vanhemmat kokevat tärkeänä saada tietoa, miten kommunikoidaan ja kuinka päivän toiminnot viedään läpi lasten kotona ollessa.

Parhailtaan kehitellään mobiiliohjelmia, joka tunnistaa nyt 15 erilaista ASL-viittomaa (Amerikan viittomakieli). Ne voi kuulla matkapuhelimen kautta ja lukea ruudulta tekstinä.

Muitakin ratkaisuja on: viitotuilla videoilla ja Whatsapp-keskusteluryhmissä valistetaan hygieniasta. Ammattilaisten on mahdollista osallistua kuurosokeudesta kertoville verkkokursseille. Reilulle tuhannelle kuurosokealle on varattu ruoka- ja hygieniapakkauksia.

Suomi

Esitelmän pitivät Riitta Lahtinen ja

Erilaisia ratkaisuja koronakriisin keskelle. Sairaalakassi, etäisyydestä muistuttava t-paita ja lääkepurkki.

Russ Palmer. He kertoivat turvallises-ta etäisyydestä muistuttavasta t-paidasta ja kauluksesta. Arkea voi helpottaa myös haptisella vyöllä, kommunikointimenetelmistä kertovalla sairaalakassilla ja kaulukselle puettavalla kaiuttimella, jolla voi kuunnella musiikkia.

Kanada

Teknologiset ratkaisut ovat tärkeitä kuurosokealle yhteyden pitämiseksi korona-aikaan. Kuurosokea voi kertoa terveisensä ystävilleen viittomakielellä videoviestinä ja saada siihen vastaukset tekstiviestinä. Viittomisessa on tärkeä huomioida selkeät kontrastit

vaatteissa. Luennoitsijan mukaan maskit vaikeuttavat kasvojen ilmeiden havaitsemista. Vuorovaikutusta voi parantaa tekemällä keholle viestejä ja hymiöitä.

Eräs työryhmä oli ideoinut palvelukeskuksiin lähetettävän ohjelman, jossa kerrotaan, millaista on muualla maailmassa. Ohjelmassa kerrotaan kunkin maan ruoasta, musiikista jne. Kuurosokeiden perheiden kanssa kommunikoidaan erilaisten sähköisten ohjelmien välityksellä.

Erilaisista turvamenettelyistä on käyty keskustelua. Esimerkiksi palveluyksiköissä on tulkattu ikkunan takaa. Kuurosokeita on neuvottu verkko-ostosten tekemisessä. Uutiset kerrotaan kuurosokeiden yksilöllisillä tiedonsaantitavoilla. Vaikeat termit pyritään kertomaan ymmärrettävästi.

Englanti

Terapiaa voidaan toteuttaa myös etäohjauksessa. Tällöin on tärkeätä huomioida asiakkaan käyttämät kommunikaatiotavat. Palveluyksiköiden henkilöstölle on annettu ohjausta selkeän puheen ja symbolien käyttöön. He saavat myös valmiita kuvia. Väri- ja valojen avulla ilmaistaan, että työntekijä saapuu asiakkaan luokse. Ammattilaisia koulutetaan netissä.

Koulujenkin tilanteista kerrottiin. Vanhemmat ovat saaneet opetusta kommunikaatiomenetelmiin, joita kouluissa käytetään. Koulujen avaaminen herättää huolta jo etukäteen, koska

ohjeistuksia taktiiliviittojen huomioimiseksi ei vielä ole.

Nuoria on aktivoitu etäyhteyksien avulla. Aluksi käytiin läpi kunkin nuoren tilanne ja hänen käyttämänsä välineet. Nuoret saivat koulutusta Zoom-ohjelman käyttöön. Tässä olivat tukena myös perheenjäsenet. Koontumisia tehtiin viikoittain. Lopputuloksena oli, että nuorten sosiaaliset kontaktit pysyivät yllä. Tämän mahdollistivat nuorisotyöntekijän, vapaaehtoisten nuorten ja IT-työntekijöiden mukana olo.

Brasilia

Luennoitsijat kertoivat iloisesta tapauksesta, jossa koronavirus oli muuttanut positiivisesti erään kuurosokean pojan arkea. Poika on epidemian aikana osallistunut aiempaa enemmän kodin arkeen ja saanut uusia virikkeitä. Hän oli oppinut viittomakieltäkin. Opettaja hyödynsi laulamista virikkeiden aikana. Tällä kaikella oli positiivinen vaikutus pojan kommunikointiin. Apua oli erivärisistä t-paidoista, joissa kerrottiin kunkin päivän rutiineista.

Meksiko

Paikallisesti on noussut esiin erilaisia hygieniavinkkejä. Pistekirjoituslaitteet, kello, puhelin ja valkoinen keppi on syytä puhdistaa. Sairaalassa asioidessa on hyvä olla mukana kuurosokeuskortti, josta ilmenevät esimerkiksi kommunikointimenetelmät. ■

Pyöräreissulla Turun saaristossa

Teksti: Sanna Paasonen

Koronakevät mullisti miljardien ihmisten elämää. Myös meidän perheessämme arki meni kokonaan uusiksi. Tasapainottelimme teinin etäkoulun sekä etäopiskeluni ja kahden työni kanssa. Kiitos suomalaisille, että saimme ensimmäisen aallon kukistettua parissa kuukaudessa ja että yhteiskunta avattiin uudelleen pikkuhiljaa.

Kesällä koitti hengähdystauko kesämökillä ja muutamilla päivärekillä lähikohteisiin. Elokuun lähestyessä päätimme toteuttaa vielä viikon mittaisen pyöräreissun Turun saaristossa. Sitä on kehitetty yhdeksi Suomen kauneimmista reiteistä. Matkalle lähti mukaan myös poikani kummitäti, joka on toiminut oppaanani edellisillä pyöräreissuilla.

Turvallisuusasiat

Ennen matkaa poika treenasi jopa 50 kilometrien lenkeillä, ja minä taas harjoittelin tasapainoa tavallisella pyörällä eri reiteillä, koska emme saaneet

vuokrattua tandempyörää. Oppaan kanssa sovittiin selkeät käsimerkit ja kontrastipukeutuminen (erottuu ympäristöstä), sekä miten hän ilmoittaa edessäni olevista muutoksista, kun pyöräilen hänen perässään. Lisäksi kummankin pyörän takaosaan kiinnitettiin huomioliivit.

En suosittelisi tätä yleisesti, koska silloin vastuu siirtyy kokonaan oppaalle ja hänen perässään pyöräilevälle kuulonäkövammaiselle. Myöskään ohikulkevat ajoneuvot eivät tunnista poikkeuksellista tilannetta ollakseen tavallista varovaisempia.

Pyöräillessä implanttini auttoi minua kuulemaan lähestyviä ajoneuvoja ja muita ympäristössä tapahtuvia muutoksia. Oppaani on taas kuuro. Näitä turvallisuuteen liittyviä asioita on tärkeä pohtia perin pohjin etukäteen.

Maalaisidylliä ja pikkukyliä

Kiersimme Rengastien rauhallisesti kuudessa päivässä, vaikka useimmilla siihen menee pari päivää. Emme tosin ajaneet lainkaan Turku-Nauvo ja Kustavi-Turku välisiä reittejä, vaan matkasimme ne bussilla. Päätös osoittautui hyväksi, koska reiteillä ei ollut mitään

erityistä, ja ohikulkeva liikenne oli vaarallisen vauhdikas.

Suosikkireittiosuuteni on Houtskarista Iniöön. Tällä osuudella mateleva, rauhallinen maantie kulkee maalaisidyllien, vihreiden metsien ja pikkukyläiden läpi. Matkan varrella voi bongata sieviä yksityiskohtia, kuten yksilöllisesti koristeltuja bussipysäkkejä ja ulkokuuussikirpputorin. Yövyimme erityyillisissä paikoissa suurehkosta

Minun ja oppaan pyörät pyörälaukkuineen ja huomioliiveineen asuntoauton takana. Puiden välissä merellä näkyy lähestyvä Iniön autolautta. Kuva: Sanna Paasonen.

Vanhat venevajat Mossalan rannalla. Kuva: Sanna Paasonen.

maalaistalosta luksusjurttaan. Ne olivat myös elämyksiä.

Suurimpia haasteitani lienivät saaristomeren kovat tuulenpuuskat. Ne olivat jopa yhdeksän metriä sekunnissa, vaikka olimme tasaisella asfaltilla kaukana meren rannasta. Rengastiellä pyöräiteitä ei juurikaan ole, paitsi pikkukylien keskustassa, joten oli tärkeä pysytellä tien reunassa koko matkan ajan.

Rengastiellä nähtiin paljon kanssapyöräilijöitä, joiden kanssa syntyi eräänlainen ryhmähenki. Yksi heistä oli parikymmentä vuotta sitten Suomeen muuttanut australialaisnainen. Törmäsimme häneen mitä ihmeellisemmissä paikoissa Korppoon autolautasta Kustavin ruokakauppaan, vaikka emme sopineet etenevämme samassa tahdissa.

Nyt ladatulla energialla kohti syksyä. ■

Sanna Paasonen pyöräretkellä Saariston Rengastiellä. Kuva: Satu Kankaanpää.

Kuurosokeiden kerhot

Tampere

Kerho kokoontuu 29.9. klo 13–16 poikkeuksellisesti Monitoimitalo 13:ssa Tampereen keskustassa. Os. Satakunnankatu 13. Vieraana Tays Kuulokeskuksen kuntoutusohjaaja Katja Kokko ja Tays Näkökeskuksen kuntoutusohjaaja Satu Andersson.

Satakunta

Satakunnan kuurosokeiden kerho kokoontuu 9.9. klo 12–15 Satakunnan Näkövammaisten toimitiloissa. Os. Otavankatu 4 C 29, Pori. Aiheena terveys. Luennoitsijoina Aino Santalähde Satakunnan mielenterveysseurasta ja sairaanhoitaja Eveliina Jääkseläinen. Lisätiedot: 0400 532 413, saini.lepisto@gmail.com

Huom! Teatteriin meno 14.10. on vielä epävarmaa koronaepidemian takia. Ilmoittelen, kun saan lisätietoa asiasta myöhemmin. Terveisin Saini.

Oulu

Syksyn aikana on tarkoitus järjestää kolme kerhoa, jos korona ei muuta suunnitelmia. Noudatamme THL:n

antamia ohjeistuksia käsihygieniasa, maskien käytössä sekä istumaehtäisyyksissä.

Ti 8.9. klo 13–16 Kuurojen yhdistyksen tilat. Koskitie 19 A. Paikalle on kutsuttu Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen puheenjohtaja Tuula Hartikainen. Ilmaiset kakkukahvit osallistujille.

Ti 13.10. klo 13–16. Vierailu Pohjois-Pohjanmaan Näkövammaisten Oulun toimistolle. Os. Linnankatu 32. Puheenjohtaja Katja Kuusela vastaanottaa meidät.

Ti 8.12. klo 13–15. Yhteinen pikkujoulutapaaminen, jonne odotamme uutta kuurojenpappia esittäytymään. Paikka ilmoitetaan myöhemmin.

Toiveita kerhotoiminnasta ja kuulumisia voi lähettää Leilalle tekstiviestillä 050 5402 526 tai sähköpostilla rytimaaleila@outlook.com.

Viittojat-kerho

Kerhon kokous. Aika: 24.10. klo 13–17. Paikka: Tampereen Viittomakieliset ry. Osoite: Satamakatu 13, Tampere.

Ilmoittaudu 9.10. mennessä Päivi Ah-tiaiselle. Yhteystiedot: 050 384 8960, paivi.ahtiainen60@gmail.com

Koulutuksia

Ompu- ja robottipiirit jatkuvat Tampereella

Kokoontumiset iPhone- ja Android -älypuhelinien käyttäjille jatkuvat Hervannassa Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Lintuauran ICT-koulutus-tilassa, os. Virtainpolku 4.

Aiheena muun muassa älypuhelimien käyttövinkit ja tietoa älypuhelimesta. Oma puhelin ja induktiosilmukka mukaan. Jos olet jo kokenut älypuhelimien käyttäjä, voit tulla jakamaan omat kokemuksesi muiden kanssa ja vaikka auttaa aloittelijoita. Jos mietit älypuhelimien hankkimista, voit tulla kuuntelemaan käyttötapoja, kokemuksia ja keskustelemaan älypuhelinistä jo käyttävien kanssa sen käytöstä.

Huom! Muista ilmoittautua etukäteen sähköpostilla: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Osallistujat voivat olla puheella kommunikoivia tai viittomakielisiä, joilla on oma tulkki mukana. Opetus on pienryhmäopetusta. Jos kaipaavat yksilöopetusta, varaa siihen aika erikseen. Opetus yhteistyössä Tampereen seudun Näkövammaiset ry:n kanssa.

Robotti- eli Android -piiri:
ma 7.9. klo 13–15

ma 12.10. klo 13–15
ma 23.11. klo 13–15

Ompu- eli iPhone -piiri:
pe 11.9. klo 9–11
ma 12.10. klo 9–11
maa 23.11. klo 9–11

Opetus on ilmaista, mutta matkat jokainen maksaa itse. Ruokailumahdollisuutta ei ole.

ICT-koulutus: Enemmän Windows ympäristä

Järjestämme 26.–30.10. (viikko 44) ICT-koulutusta lähiovetuksena Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereella. Osoite Virtainpolku 4.

Viikko on suunnattu puheella kommunikoiville henkilöille. Oppilaat tilaavat itse koulutuksessa tarvitsemansa tulkit. Tutustumme muun muassa käyttöjärjestelmän resurssienhallintaan, OneDrive -pilvipalveluun ja varmuuskopiointiin, näppäinkomentoihin sekä Microsoft Kauppaan, josta lataamme ilmaisia ohjelmia. Osallistujan on hallittava tietokoneen peruskäyttö ja tunnettava näppäimistö.

ICT-koulutus korvaa oppilaille matkat yleisillä kulkuneuvoilla kotoa Toimintakeskukselle ja takaisin. Opetus, majoitus ja ruokailut ovat oppilaille maksuttomia.

Ilmoittaudu mukaan 30.9. mennessä osoitteeseen ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Esineet kuvailun apuna

Ajankohta: la 19.9. klo 10–15, Iiris-keskus, Suomen Kuurosokeat ry:n aluetoimisto, Marjaniementie 74, Helsinki. Kuvailua tapahtuu monissa tilanteissa ja tiloissa. Miten voisimme hyödyntää myös esineitä kuvailussa? Mitä tietoa saamme esineestä? Miten kuvailu auttaa tilojen hahmottamisessa? Nämä ja monia muita esimerkkejä käymme läpi koulutuksessa. Lisätietoja sisällöstä ja käytännöistä ilmoittautuneille. Ei yleistulkkausta.

Ilmoittautuminen 16.9. mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Tapahtumia

Koodauksen perusteet -luento

Aika ja paikka: la 28.11. klo 10–14.45 (alustavat kellonajat). Kuurosokeiden Toimintakeskus, päärakennus, Insinöörinkatu 10, Tampere.

Luennon pitää ohjelmoija ja muusikko Tuukka Ojala. Mitä on ohjelmointi, mitä laitteita ja ohjelmia siihen tarvitaan? Voiko näkövammainen koodata? Luento on kuurosokeille maksuton.

Pitkänmatkalaisten on mahdollista tulla jo edellisenä iltana ja majoittua Toimintakeskuksella. Matkojen omavastuu on 20 euroa ja se maksetaan kuitteja vastaan. Ei iltaohjelmaa. Majoittujille tarjotaan aamupala ja kaikille kurssilaisille lounas ja kahvit.

Ilmoittautumiset 28.10. mennessä Milla Lindhille: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai 040 774 9207. Ilmoittautuessa kerro ruokavalio ja tarvitsetko majoitusta. Tarkempi ohjelma lähetetään ilmoittautuneille.

Kuulonäkövammaisten hengellinen leiri

Haluatko pysähtyä hetkeksi ja pohtia elämääsi tai tätä aikaa? Tahdotko keskustella mieleen nousevista asioista ja tavata muita kuulonäkövammaisia? Tule mukaan leirille, jossa on tilaa rauhoittua ja kohdata, yhdessä ja erikseen papin kanssa. Leiri on avoin kaikille kuulonäkövammaisille omaisneen, eikä osallistuminen edellytä uskonnollista vakaumusta.

Ajankohta ja paikka: 3.–5.11. Oulun seurakuntien leirikeskus Rokua. Osoite: Salmisentie 300, 91670 Rokua. Noin 80 km Oulusta.

Sisältö: Hengellisellä leirillä on keskustelua, luontoa ja vertaistukea, aikaa ajatuksille. Mukana on kaksi

vertaisohjaajaa, Aarne Pirkola ja Jenni Kaasinen sekä Suomen Kuurosokeat ry:n palveluasiantuntija Anne Ylitalo. Seurakunnasta mukana ovat kuurojen pappi Maria Lindberg ja diakoniatyöntekijä Anne-Mari Kyllönen.

Leirin hinta: 40 e sisältää majoituksen, ruokailut, ohjelman ja kuljetuksen Oulu-Rokua-Oulu. Seurakunta tukee kuurosokeiden osallistumista niin, että pystymme tarjoamaan näin edullisen hinnan.

Ilmoittautumiset ruokavaliotietoineen 18.10. mennessä: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai tekstiviestit/WhatsApp: 040 774 9207. Tarkka ohjelma aikatauluineen lähetetään ilmoittautuneille lokakuussa.

Lapin virkistystapahtuma pohjoisen kuurosokeille

Aika ja paikka: 24.–26.11. Rovaniemi, Palojärven leirikeskus. Os. Hoikkanie-
mentie 19, 97240 Sonka.

Kaamoksen kaatopäivät pidetään jälleen! Järjestämme vertaistuki- ja virkistystapahtuman Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan kuurosokeille, omaisille ja lähi-ihmisille. Yhteiskuljetus järjestetään Oulusta suoraan loma-keskukseen ja takaisin.

Hinta: omavastuu kuurosokeilta ja

omaisilta sekä lähi-ihmisiltä 70 e. Sisältää kuljetuksen Oulusta, majoituksen, ruokailut ja ohjelman. Tarkka ohjelma aikatauluineen lähetetään ilmoittautuneille lokakuussa.

Ilmoittaudu viimeistään 30.10. Anne Ylitalolle anne.ylitalo@kuurosokeat.fi tai 0400 581 658. Ilmoittautuessa kerro nimi, osoite, erityisruokavalio ja tuleeko mukaasi tulkki tai avustaja. Kerro myös toiveesi huonekaverista.

Aluepäivä Kouvolassa

Aika ja paikka: to 24.9. klo 11–15, Ravintola Pohjola, Kauppamiehenkatu 4. Kommunikaatiokoulutusta ja apuvälinetuokio. Kouluttajana toimii kommunikaatiotyöntekijä Sanna Nuutinen. Paikalla palveluasiantuntija Päivi Ojanperä.

Ohjelma alkaa omakustanteisella ruokailulla, iltapäivän kahvit tarjotaan kuulonäkövammaisille osallistujille sekä omaisille. Omavastuu matkoista on 20 e. Ilmoittautuminen viimeistään pe 18.9. Päiville: paivi.ojanpera@kuurosokeat.fi tai 040 4818 242.

Aluepäivä Oulussa

Aika ja paikka: ti 22.9. Oulun Eden, Nallikari. Kokoonnumme Edenin siivessä kokoustila Purjeessa, Holstinsalmentie 29, 90510 Oulu. Aiheena

on Suomen Kuurosokeat ry:n uudistukset. Päivän vierailevana asiantuntijana Tampereen palveluasiantuntija Marjatta Puromäki etäyhteydellä. Aamulla tarjotaan Suomen Kuurosokeat ry:n maksama kahvi ja voileipä. Päivällä on omakustanteinen lounas Edeenin aularavintola Arassa. Esim. keittolounas 8,50 e.

Ilmoittautumiset Annelle 1.9. mennessä: anne.ylitalo@kuurosokeat.fi tai puhelin 0400 581 658. Tilaa tulkki mahdollisimman pian! Oikeus ohjelman muutoksiin koronan vuoksi.

Kuurosokeiden shakkiturnaus

Paikka ja aika: 23.–25.10. Kuurosokeiden Toimintakeskus, päärakennus. Os. Insinöörinkatu 10, Tampere.

Koronatilanteen takia shakkiturnaus järjestetään Toimintakeskuksen päärakennuksessa. Siellä ovat myös majoitus ja ruokailut. Majoitus varataan ensisijaisesti pitkänmatkalaisille. Hinnat: 2 yön majoitus + aamupalat 80 e. Viikonlopun ruokailut 41 e sisältävät 2 päivällistä (pe–la), 2 lounasta (la–su) ja kahvipulla (la) Iltapalat (pe–la) majoituille 12 e. Koko viikonlopun hinta 133 e / osallistuja.

Ilmoittautuminen shakkikerhon vetäjälle, Arne Pirkolalle, sähköpostilla tai tekstiviestillä to 15.10. klo 12

mennessä: aarnepi88@gmail.com tai 045 619 0685. Kerro ilmoittautuessa nimi, tarvitsetko majoituksen ja ruokailut, mahdollinen ruoka-allergia ja erityisruokavalio. Toimintakeskukselta voi lainata shakkilautoja. Ei yleistulkkausta. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Tarkempi ohjelma saatavissa Aarnelta.

Helsingin Toimintapäivät

Syyskuun kuntopiiri siirretään alkavaksi lokakuulle. Myös koronaepidemian tilannetta seurataan. Ohjelmiin on tullut muutoksia, joista lisätietoa alempana.

Kaikkina ulkoilupäivinä ei ole yleistulkkausta. Tilaa tarvittaessa oma tulkki, opas tai avustaja mukaan. Ravintola-iltaa ei järjestetä vielä syyskuussa, vaan mahdollisesti lokakuusta alkaen epidemiasta riippuen.

Seuraamme koronatilannetta ja toimimme viranomaisten ohjeiden mukaisesti. Ohjelmamuutokset mahdollisia. Otamme yhteyttä, jos joku tapahtuma joudutaan perumaan. Ilmoittakaa minulle puhelinnumeronne, jotta voisimme tavoittaa teidät tarvittaessa nopeasti, mikäli se ei ole mahdollista sähköpostitse.

Tapaaminen ohjaaja Anita Palon kanssa

Jos haluat kanssani tavata / ulkoilla / asioida syyskuun aikana arkipäivinä (ei pe–su), ota minuun yhteyttä niin sovitaan tapaamisajasta. Tapaaminen voi olla kotona, kotisi lähellä tai muu paikka oma ehdotuksesi mukaan. Jos on kysyttävää tai toimintaan liittyen ehdotuksia, ota minuun yhteyttä.

Ulkoilupäivä Vantaan Kivistössä

To 10.9. klo 13–16. Kokoontuminen Kivistön kirkolla, os. Laavatie 2, Vantaa. Tutustumme Kivistön ja Marja-Vantaan alueeseen. Voit nauttia omakustanteisesti ruokaa ja juomaa Trattoria Limonessa (Jaspiskuja 2, Vantaa). Vetäjänä Jaana Marttila ja ohjaaja Anita Palo. Ei yleistulkkauksia. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 7.9.

Pannu kuumana

To 17.9. klo 10–12 liris, Helsingin aluetoimisto, 4. kerros. Järjestäjänä Toimintapäivät ja aluepalvelu. Ohjelmassa mm. yhdessäoloa, keskustelua ja kahvittelua. Paikalla ohjaaja Anita Palo ja palveluasiantuntija Heli Lappalainen. Voimme myös antaa neuvoja erilaisissa asioissa. Vieraina ICT-asiantuntija Kimmo Rouvinen. Voit keskustella Kimmon kanssa

esimerkiksi tietokoneisiin ja matkapuhelimiin liittyvistä asioista, niiden hankinnasta, ongelmatilanteista ja koulutustarpeista. Ota tarvittaessa oma laitteesi mukaan. Kahvitarjoilu (1 e). Tilaisuuden jälkeen voi jatkaa ulkoilupäiville. Ei yleistulkkauksia. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 14.9.

Ulkoilupäivä Helsingin Vallisaarella ja Kuninkaansaarella

To 17.9. klo 13.15–17.45. Kokoontuminen Kauppatorille JT-LINEn laivalaiturin luokse kello 13.30 mennessä. Alus pysähtyy Suomenlinnassa ja Lonnassa. Toimintapäivät maksaa osallistujien laivalipun. Tulkit, avustajat ja oppaat hoitavat itse liput. Menopaluulippu: aikuiset 10 e, eläkeläiset/opiskelijat 5 e). Tutustumista saariin. Suositus säänmukaisesta vaatetuksesta ja maastokelpoisista kengistä. Eväitä ja virvokkeita voi ostaa saaren kahvilasta tai ottaa omat eväät. Vetäjänä Jaana Marttila, mukana ohjaaja Anita Palo. Ei yleistulkkauksia. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 14.9.

Aluepalvelun kuulumiset

To 24.9. kello 9–11, liris, Helsingin aluetoimisto. Palveluasiantuntija Heli Lappalainen tulee kertomaan

ajankohtaisia asioita, loppuvuoden 2020 toiminnasta ja muutoksista. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkiä. Tilaisuuden jälkeen voi jatkaa ulkoilupäiville. Omat eväät tai ruokailu omakustanteisesti ravintola Antelissa. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään to 17.9.

Ulkoilupäivä Töölönlahdella ja Kaisaniemen kasvitieteellisessä puutarhassa

To 24.9. klo 13–16. Kokoontuminen Finlandia-talon takana, os. Karamziniranta 2, Helsinki. Päivä päättyy kasvitieteelliseen puutarhaan, os. Kaisaniemenranta 2, Helsinki. Ulkopuutarhaan tutustuminen ilmaiseksi. Toimintapäivät maksaa osallistujien sisäpuutarhan pääsymaksun. Jos sinulla on museokortti, ota se mukaan. Tulkit, avustajat ja oppaat ilmaiseksi. Ohjelmassa myös kierros Töölönlahdella. Vetäjänä Jaana Marttila, mukana Anita Palo. Ei yleistulkkausta. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 21.9.

Matkan suunnittelua vuodelle 2021

Ke 30.9. klo 13–15 liris. Helsingin aluetoimisto. Toimintapäivät on perinteisesti järjestänyt joka toinen vuosi ulkomaan matkan. Nyt korona-epidemian vuoksi on epävarmaa, että

järjestetäänkö matkaa ensi vuonna. Poikkeuksellisesti matkaa ollaan järjestämässä nyt Suomessa. Tule mukaan keskustelemaan ja päättämään matkakohteesta. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkiä. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään to 24.9.

Toimintapäivät lokakuussa:

- 1.10, 8.10, 22.10. ja 29.10. kuntopiiri
- 1.10. Terveysnurkka
- 6.10. Aluepäällikkö vierailee
- 7.10. Kommunikaatiopiiri
- 8.10. Pannu kuumana
- 14.10. Hervannan kerho vierailee
- 21.10. Ravintola-ilta
- 28.10. Mielen hyvinvointi -luento

Ohjelmamuutokset mahdollisia. Lisätiedot ohjaaja Anita Palolta: anita.palo@kuurosokeat.fi / tekstiviestit tai WhatsApp 040 8377 896. Facebook: Helsingin kuurosokeiden Toimintapäivät

Sekalaista

Lokakuun Tuntosarvi

Lähetä ilmoitukset viimeistään ma 14.9. klo 12. Osoite: viestinta@kuurosokeat.fi. Lehti ilmestyy viikolla 41. ■

Tue Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2018/719, lupa on voimassa 01.01.2019-31.12.2021 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511

